

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101208

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-11-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевйова Уляна Дмитрівна

2. Uliana Shcheviova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 22-12-2023

Спеціальність за освітою: 034 культурологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 3032

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31

Тема дисертації:

1. Вхідні простори житлових споруд Східної Галичини кінця XIX — першої третини XX століття: стильові та художні особливості оздоблення
2. Entry Spaces of Residential Buildings in Eastern Galicia at the End of the 19th to the First Third of the 20th Century: Stylistic and Artistic Features of Decoration

Реферат:

1. Щевйова У. Д. Вхідні простори житлових споруд Східної Галичини кінця XIX — першої третини XX століття: стильові та художні особливості оздоблення. Житлові споруди Східної Галичини кінця XIX — першої третини XX ст. (прибуткові багатоквартирні будинки, особняки та вілли) є важливими об'єктами національної культурної спадщини України, оскільки синтезують в собі провідні технічні та естетичні досягнення свого часу, відображаючи світогляд, самоідентифікацію архітекторів, будівничих та замовників. Житлові споруди демонструють особливості культури повсякденності, адже замовники, як і архітектори, виступали носіями культури епохи. В багатоповерхових прибуткових будинках вхідні простори розміщуються між вхідною брамою та дверима до приватного помешкання, включаючи вестибюль, коридор та сходову клітку, іноді ще допоміжні приміщення. Вхідні простори є невіддільною, необхідною частиною будівлі, адже це спільна комунікаційна зона, яка слугує буфером між публічним і приватним, а також демонструє рівень статусності

та смак власника. Відповідно, перед архітекторами і майстрами декоративного мистецтва стояло завдання знайти найкращий варіант композиційного вирішення і художнього оздоблення вестибюлю та сходової клітки, що базується на законах гармонійної єдності функції та краси. Особлива роль у формуванні інтер'єрів споруди, їх художньої виразності належала декоративному мистецтву, адже для оздоблення вхідних просторів житлових споруд архітектори використовували художнє дерево, художній метал, художнє скло, художню кераміку, художні розписи, скульптурні форми, декоративний камінь та інші елементи.

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю проаналізувати стильові та художні особливості оздоблення вхідних просторів житлових споруд Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. задля доповнення відомостей про образотворче і декоративне мистецтво в інтер'єрах житлових споруд, а також з метою збереження автентичного декору та популяризації ідеї його професійної реставрації. Крім того, дослідження житлової архітектури таких міст як Львів, Івано-Франківськ, Тернопіль, Трускавець, Стрий, Самбір, Дрогобич, Коломия та ін. допоможе сформувати більш цілісну картину декоративного оздоблення вхідних просторів, яке значною мірою залежало від регіональних та соціально-економічних чинників. Мета роботи – визначити особливості художнього вирішення вхідних просторів в житловій архітектурі Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше комплексне художнє оздоблення вхідних просторів в структурі житлових споруд Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. є окремим об'єктом наукового дослідження. У роботі проаналізовано (за збереженими об'єктами, архівними матеріалами) картину створення житлових споруд Східної Галичини того часу. Результати роботи відкривають можливості для проведення подальших досліджень вхідних дверей та в'їзних брам, парадних сходів, керамічних метлахських плиток, терацових покриттів підлоги, вітражів, художніх розписів, декоративної ліпнини та інших видів декоративного мистецтва в оздобленні вхідних просторів за окремими типами орнаментальних мотивів, так і для детальнішого аналізу існуючих типологічних груп. За типологічними, стилістичними і архітектурно-розпланувальними ознаками вперше класифіковано житлові об'єкти на території Східної Галичини, встановлено імена окремих архітекторів, інженерів, майстрів декоративного мистецтва, складено перелік підприємств, майстерень, фірм, досліджено і структуровано близько тисячі об'єктів житлової архітектури кінця XIX – першої третини XX ст. Важливою складовою джерельної бази наукової роботи стали фотоматеріали натурних обстежень, здійснені дисертанткою упродовж 2014–2023 рр., адже одноосібно було зібрано весь ілюстративний матеріал у містах і містечках Східної Галичини. Здійснивши аналіз стилістичних та естетичних аспектів вхідних просторів, можна стверджувати, що в більшості випадків будівничі виступали як організатори і керівники загальної програми формотворення. Тому вхідні простори оздоблювалися відповідно до стилістики споруди, з урахуванням побажань замовника та індивідуальної авторської манери архітектора. Доведено, що оздоблення житлових споруд проектувалося і виконувалося на трьох основних рівнях: фасад – вхідний простір – інтер'єр. Також архітектори намагалися комплексно вирішувати оформлення вхідних приміщень: стеля – стіни – підлога, тому часто художні теми, розвинуті на фасадах будівель, продовжувалися у вхідних просторах та житлових інтер'єрах. Проаналізовано основні орнаментальні схеми, які притаманні практично усім елементам декору вхідних просторів: геометричний (на основі використання орнаментального мотиву кола, квадрата, паралелепіпеда, ромба), рослинний (на основі декоративних зображень квітів, листя, пагонів, пелюсток) та геометрично-рослинний (комбінований).

2. Residential buildings in Eastern Galicia at the end of the 19th to the first third of the 20th century (profitable multi-apartment houses, mansions, and villas) are significant objects of Ukraine's national cultural heritage. They represent a synthesis of leading technical and aesthetic achievements of their time, reflecting the worldview, self-identification of architects, builders, and patrons. Residential buildings demonstrate the nuances of everyday culture, as patrons, like architects, served as carriers of the era's culture. In profitable buildings, entry spaces are located between the entrance door (gate) and the door to private accommodations, including the vestibule, corridor, and staircase, sometimes with additional auxiliary spaces. Entry spaces are an inseparable, essential part of the building, as they serve as a common communication zone, acting as a buffer between the public and private realms, and also reflect the owner's status and taste. Consequently, architects and decorative artists faced the task

of finding the best compositional and artistic solutions for the decoration of vestibules and staircases, based on the principles of harmonious unity of function and beauty. A special role in shaping the interiors of these structures and their artistic expressiveness was assigned to decorative art. To adorn the entry spaces of residential buildings architects employed decorative woodwork, artistic metalwork, stained glass, artistic ceramics, decorative paintings, sculptural forms, decorative stone, and other elements. The relevance of the research topic is determined by the necessity to analyze the stylistic and artistic features of the decoration of entry spaces in residential buildings in Eastern Galicia from the late 19th to the first third of the 20th century. This analysis serves the purpose of supplementing our knowledge of visual and decorative arts within the interiors of residential structures and promoting the idea of their professional restoration. Furthermore, the study of residential architecture in cities such as Lviv, Ivano-Frankivsk, Ternopil, Truskavets, Stryi, Sambir, Drohobych, Kolomyia, and others will contribute to forming a more complete picture of the decorative ornamentation of entry spaces, which was significantly influenced by regional and socio-economic factors. The aim of this work is to identify the artistic features of entry spaces in residential architecture in Eastern Galicia from the late 19th to the first third of the 20th century. The scientific novelty of this research lies in the fact that it, for the first time, treats the comprehensive artistic decoration of entry spaces in the structure of residential buildings in Eastern Galicia from the late 19th to the first third of the 20th century as a distinct subject of scientific study. The research explores the creation of residential buildings in Eastern Galicia during that time period through preserved objects and archival materials. The results of this work reveal opportunities for further research into entry doors (gates), grand staircases, ceramic Metlakh tiles, terrazzo floor coverings, stained glass, decorative paintings, ornamental plasterwork, and various forms of decorative art used in the decoration of entry spaces in residential buildings. The research can be conducted based on specific types of ornamental motifs and for a more detailed analysis of existing typological groups. Based on typological, stylistic, and architectural-planning characteristics, residential objects in Eastern Galicia have been classified for the first time. This research identifies the names of individual architects, engineers, decorative art craftsmen, compiles a list of enterprises, workshops, and firms, and investigates and structures approximately a thousand objects of residential architecture. An essential component of the research's source base was the photographic materials conducted by the author in cities and towns across Eastern Galicia between 2014 and 2023. Having analyzed the stylistic and aesthetic aspects of entry spaces, it can be asserted that the builders acted as organizers and directors of the overall program of these spaces. Thus, the decoration of entry spaces was in harmony with the architectural style of the structure, accommodating the preferences of the patrons and the individual artistic style of the architect. The decoration of residential buildings was designed and executed on three fundamental levels: the facade, entry space, and interior. Architects also sought to comprehensively address the decoration of entry spaces: the ceiling, walls, and floor. As a result, artistic themes often continued from the building's facades into the entry spaces and residential interiors. The research has analyzed the main ornamental schemes that are characteristic of virtually all elements of the decor in the entrance spaces.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Щевйова У. Керамічні метлахські плитки в оздобленні підлог вхідних просторів житлових споруд Східної Галичини кінця XIX — першої третини XX століття : типологія орнаментики. Традиції та новації у

вищій школі. Збірник No 6, 2018. С. 97-110.

- Щевйова У. Культура повсякденності у вхідних просторах житлових споруд Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX століття. Вісник ЛНАМ. Вип. No35, 2018. С. 282-296.
- Щевйова У. Вхідні простори житлових споруд Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX століття : сучасний стан та проблема збереження. Вісник ЛНАМ. Вип. No37, 2019. С. 104-116.
- Щевйова У. Художні розписи у програмі оздоблення вхідних просторів житлових споруд Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. Вісник ЛНАМ. Вип. No42, 2019. С. 79-87.
- Щевйова У. Вітражі у вхідних просторах житлових споруд Східної Галичини кінця XIX – початку XX століття : типологія та провідні заклади виробництва. Вісник ХДАДМ. Вип. No1, 2020. С. 71-84.
- U. Shchevioua. The main (grand) staircase in the architecture of the entrance spaces of residential buildings in Eastern Galicia in the late XIXth – first third of the XXth century : typology, artistic solution of railings, manufacturers. Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej. 2020.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левкович Наталія Ярославівна

2. Nataliia Levkovych

Кваліфікація: д. мист., доц., 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4440-204X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лінда Світлана Миколаївна

2. Svitlana Linda

Кваліфікація: д.арх., професор, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6963-6101

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлова Рада Дмитрівна

2. Rada Mykhailova

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7264-0205

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій і дизайну

Код за ЄДРПОУ: 20708970

Місцезнаходження: , Київ, 01011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Івашко Юлія Вадимівна

2. Yuliya Ivashko

Кваліфікація: к.арх., доц., 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4525-9182

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: .Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: .02070090

Місцезнаходження: 04037, просп. Повітрянофлотський, 31, Київ, 04037, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Якимова Олена Олександрівна
- Olena Yakymova

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3121-6480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бірюльов Юрій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бабунич Юлія Ігорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Бенях Наталія Миронівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна